

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF**

Seduta tal-15 ta' Settembru, 2008

Rikors Numru. 424/2006

Roderick **FENECH**

VS

Anna Maria **PAĊE**, Philip Paċe u Nicholas Paċe

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors imressaq mis-sekwestrati eżekutati Paċe fil-11 ta' Mejju, 2006, li bih u għar-raġunijiet hemm imfissra, talbu li l-Mandat ta' Sekwestru fuq imsemmi, maħruġ kontribom fuq talba tal-intimat Roderick Fenech (aktar 'il quddiem imsejjaħ "l-eżekutant"), jitħassar għal kollox jew f'biċċa minnu għaliex l-ammont mitlub fil-mandat ma huwiex *prima facie* ġustifikat jew huwa eċċessiv; talbu wkoll biex, f'każ li l-Qorti ma ssibx li hemm raġuni tajba biex tħassar il-Mandat, għallanqas torbot lill-eżekutant bl-għoti ta' garanzija fiż-żmien minnha stabilit, għall-finijiet

Kopja Informali ta' Sentenza

tal-artikolu 838A tal-Kodiċi, fin-nuqqas ta' liema għoti ta' garanzija l-Mandat jaqa';

Rat id-degriet tagħha tat-23 ta' Mejju, 2006, li bih ordnat in-notifika lill-eżekutant u qiegħdet ir-rikors għas-smiġħ tal-15 ta' Ġunju, 2006;

Rat it-Tweġiba mressqa mill-intimat eżekutant fl-1 ta' Ġunju, 2006, li biha laqa' għaż-żewġ talbiet tal-eżekutati billi qal li la jeżistu l-kundizzjonijiet biex jitħassar il-Mandat u lanqas biex il-Qorti tgħabbih bl-għoti ta' garanzija;

Rat l-atti tal-Mandat li għalih jirreferi r-rikors;

Semgħet it-trattazzjoni tal-avukati tal-partijiet;

Rat id-degriet tagħha tal-15 ta' Ġunju, 2006, li bih ħalliet ir-rikors għall-provvediment;

Ilkunsidrat:

Illi din hija azzjoni maħsuba taħt l-artikolu 836 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta. Mit-talbiet li għandha quddiemha l-Qorti, ir-rikorrenti jridu jneħħu minn fuqhom għal kollox l-effetti ta' Mandat ta' Sekwestru kawtelatorju li l-intimat eżekutant ħarġet kontribom fit-23 ta' Ġunju, 2005¹. Il-Mandat inħareġ dwar kreditu ta' sbatax-il elf u erba' mitt lira Maltija (Lm 17,400)² fuq il-kawżali ta' "ammont imħallas mill-esponenti lir-raġel, illum mejjet, tal-intimata Anna Maria Paċe u missier l-intimati l-oħrajn Philip u Nicholas aħwa Paċe in konnessjoni mal-użu tal-kjosk ġewwa Fond Għadir, tas-Sliema". Il-Mandat inħareġ dak inhar stess li tressaq, u ġie notifikat lil erba' sekwestratarji, lkoll banek kummerċjali;

Illi r-rikorrenti eżekutati jqisu li l-imsemmi Mandat għandu jitwaqqa' għaliex, minn xhieda mogħtija f'affidavit imressaq mill-eżekutant fl-atti tal-kawża li fetaħ wara l-ħruġ tal-istess Mandat³, jidher li l-ammont mitlub fl-istess

¹ Dok "SEK", f'paġġ. 4 – 7 tal-atti

² Li jġibu € 40,531.10 fi flus tal-lum

³ Ċitazz. Nru. 665/05JRM

Mandat mad-daqqa t'għajn m'huwiex mistħoqq u fuq kolloxx huwa eċċessiv. Il-Mandat qiegħed iġib lir-rikorrenti ħsara kbira għaliex jikkastigahom serjament u bla m'għandhom ħtija, minbarra li qed iżommhom milli jistgħu jinqdew bil-karti ta' kreditu personali tagħhom;

Illi l-intimat eżekutant iwarrab l-ilmenti tar-rikorrenti u jgħid li, għall-kuntrarju ta' dak minnhom allegat, l-istess eżekutati għadhom għaddejnin bin-negozju (saħansitra wieħed mill-eżekutati wettaq negozju mal-istess eżekutant) daqslikieku l-Mandat ma nħariġx;

Illi r-raġuni mressqa mir-rikorrenti bħala dik li għaliha huma qegħdin jitolbu r-rimedji msemminjin fir-rikors tagħhom hi: (a) li l-ammont imsemmi bħala kreditu fil-Mandat m'huwiex *prima facie* ġustifikat jew huwa eċċessiv⁴;

Illi, b'żieda mat-talba għat-tħassir tal-Mandat, ir-rikorrenti qegħdin jitolbu wkoll li l-intimat eżekutant jiġi ordnat li jagħti garanzija xierqa⁵, fiż-żmien li l-Qorti tagħtih, biex tagħmel tajjeb għall-ħlas tal-penali u għad-danni u l-imgħax li 'l quddiem huwa jista' jkun kundannat iħallashom għad-danni u l-ispejjeż imgarrbin bil-ħruġ tal-Mandat. It-tieni talba hija alternativa għall-ewwel talba, għaliex huwa ovvju li jekk kemm-il darba tintlaqa' l-ewwel talba, ma jkun hemm l-ebda ħtieġa li l-intimat eżekutant jiġi ordnat iressaq il-garanzija;

Illi, kif ingħad bosta drabi fi proċeduri bħal dawn, l-istħarriġ li għandha tagħmel il-Qorti huwa biss wieħed *prima facie* u dan għaliex il-mertu jmissu jiġi mistħarreġ fil-kawża proprja bejn il-partijiet⁶. Għalhekk, hija l-fehma tal-Qorti li m'għandhiex tifli fil-mertu l-kwestjonijiet li nqalgħu bejn il-partijiet lanqas f'dan l-istadju, liema eżerċizzju huwa mħolli meta din il-Qorti tisma' l-kawża fil-waqt xieraq tagħha;

Illi issa l-Qorti sejra tgħaddi biex tqis l-aspetti ta' dritt li jsawru l-każ. Qabel xejn, għandu jingħad li dak li l-Qorti

⁴ Art 836(1)(d) tal-Kap 12

⁵ Art 838A tal-Kap 12

⁶ Ara P.A. RCP 7.2.2001 fil-kawża fl-ismijiet *Visa Investments Ltd. vs Blye Engineering Co. Ltd*

trid tasal għalih f'din il-proċedura m'għandu bl-ebda mod jitqies li jkun qiegħed isir xi ġudizzju fil-mertu dwaru. L-istħarriġ meħtieġ fi proċedura bħal din huwa marbut ma' eżami x'aktarx formali tal-att li tiegħu qiegħed jintalab it-tħassir. Il-Qorti għandha tistħarreg li r-rekwiżiti mitluba mil-liġi għall-ħruġ tal-Mandat jidhru mill-att innifsu u li dan ma nħariġx b'mod abbużiv⁷;

Illi r-rikorrenti jsemmu kawżali waħda biex isostnu l-ewwel talba tagħhom, jiġifieri:

A) Li l-ammont mitlub m'huwiex *prima facie* ġustifikat jew hu eċċessiv [Art. 836(1)(d)]. Kif ingħad, ir-rikorrenti jtennu din il-kawżali minħabba dak li xehed l-eżekutant f'affidavit tiegħu fl-atti tal-kawża;

Illi l-Qorti tifhem li l-kejl li għandu jittieħed biex jitqies it-tħassir ta' Mandat kawtelatorju taht din ir-ras huwa wieħed li jorbot il-kawżali tal-istess Mandat mal-kreditu msemmi fih. Dan ifisser li l-Qorti għandha tistħarreg fl-ewwel lok jekk jirriżultax mad-daqqa t'għajn li r-rikorrent eżekutant għandu bażi ta' pretensjoni, u fit-tieni lok jekk wasalx biex "jillikwida" tali pretensjoni f'somma li taqbel mal-ammont minnu maħluf fil-Mandat. Wieħed m'għandu qatt jinsa li f'dan il-kuntest, il-Qorti trid tkun gwidata mill-principju li d-dritt għall-azzjoni ġudizzjarja m'għandux jiġi mfixkel jew imġarrab b'leġġerezza, u l-ieħor daqstant siewi li huwa dritt li persuna tħares l-interessi tagħha fil-milja tagħhom sakemm il-jedd sostantiv lilha kontestat jiġi definit minn Qorti⁸;

Illi minn dak li ħareġ waqt is-smiġħ tar-rikors, il-Qorti ssib li l-eżekutant għandu, tajjeb jew ħażin, pretensjoni ta' danni, fil-konfront tar-rikorrenti, u din il-pretensjoni tinsab ukoll dedotta f'kawża li jsemmu l-istess eżekutati u li għadha qiegħda tinstema';

Illi biex ammont imsemmi f'att kawtelatorju jitqies li huwa eċċessiv, jeħtieġ li jintwera li dan ikun eżaġerat fid-dawl

⁷ Kumm GMA 23.6.1994 fil-kawża fl-ismijiet *Paul Hili et Dr. Joselle Farrugia noe et* (mhix pubblikata)

⁸ Ara P.A. RCP 29.11.2001 fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet *Vincent Mercieca vs George Galea*

tat-talba li ssir⁹ jew ikun tant grossolan li ma jistax ma jidhirx mad-daqqa t'għajn bħala wieħed magħmul b'mod azzardat. Fiċ-ċirkostanzi, l-argument tar-rikorrenti dwar din il-kawżali ma jidhirx li jwaqqa', fuq livell *prima facie*, il-ġustifikazzjoni tal-eżekutant intimat li jippretendi dak il-kreditu;

Illi għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti ma ssibx li t-talba tar-rikorrent fuq din il-kawżali hija mistħoqqa;

Illi, naturalment, il-Mandat ta' Sekwestru taħt eżami wegġa' lir-rikorrenti. Il-Qorti ma kenitx tistenna li jitressaq ir-rikors promotur kieku dan ma kienx il-każ. Dan il-fatt, waħdu, m'huwiex raġuni biex il-Mandat jitneħħa. Il-bilanċ li l-Qorti trid tilhaq bejn il-jeddijiet tal-pretendent u tal-parti li kontra tagħha ssir il-pretensjoni, jrid jiġi meqjus fid-dawl li l-Mandat kawtelatorju huwa, min-natura tiegħu, protezzjoni bikrija maħsuba mil-liġi sakemm il-kwestjoni tiġi mistħarrġa kif imiss fil-mertu. Ma jrid jintesa qatt li l-għan tal-Mandat kawtelatorju huwa dak li "jiffriża" l-qagħda sakemm il-kwestjoni tiġi mistħarrġa kif għandu jkun fil-mertu. Wieħed għandu jqis ukoll li, qabel daħlu fis-seħħ il-bidliet fil-liġi proċedurali fl-1995, ma kien mogħti l-ebda rimedju bħal dak mitlub illum mir-rikorrenti għat-tneħħija ta' Mandat, sakemm kien ikun ġie mistħarreg il-mertu tal-kwestjoni;

Illi, minkejja dan, il-Qorti ma tistax tinsa għal kollox li, sewwasew minħabba l-effetti drastici tal-Mandat, iseħħu konsegwenzi kultant serji li jhallu l-effetti tagħhom fuq il-parti intimata. Kemm hu hekk, il-Qorti tifhem sewwa li r-rikorrenti jista' jkun li qegħdin iġarrbu ħsara bil-Mandat fis-seħħ ma' kull jum li jgħaddi. Din il-ħsara ma tistax madankollu tkun ir-raġuni biex il-Mandat jitneħħa. Kieku l-liġi kellha titfisser b'dan il-mod, l-ebda Mandat effettiv ma jibqa' fis-seħħ ladarba jiġi muri li l-parti intimata f'dak il-Mandat tkun qegħda tbat;

Illi bil-ħniena għandu għalfejn jingħad li jekk, minħabba l-ħruġ ta' Mandat kawtelatorju, il-parti intimata ġgarrab

⁹ Ara P.A. GV 6.12.1999 fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet *Salvino Farrugia noe vs Exalco Holdings Ltd.*

ħsara u dannu, il-liġi nnifisha tagħti lil dik il-parti l-jedd li tressaq 'il quddiem azzjoni għad-danni kontra dik il-parti li tkun ħarget il-Mandat¹⁰;

Illi jifdal li tiġi mistħarrġa l-kwestjoni tal-għoti tal-garanzija mill-intimat eżekutant. Hawnhekk irid jingħad li l-Qorti tfisser l-applikazzjoni tal-artikolu partikolari tal-liġi bħala wieħed alternattiv għat-talba għat-tħassir tal-Mandat. Kemm hu hekk, id-dispożizzjonijiet tal-artikolu tal-liġi dwar l-għoti ta' garanzija min-naħa tal-eżekutant huma mqegħda f'artikolu differenti minn dak li jitkellem dwar it-tħassir tal-Mandat. Il-Qorti hija tal-fehma, għalhekk, li r-rimedju tal-għoti tal-garanzija huwa alternattiv għat-talba tat-tħassir tal-Mandat, u anzi jista' jingħata biss jekk kemm-il darba t-talba għat-tħassir tal-Mandat ma tintlaqax kollha jew imqar in parti, jiġifieri sakemm il-Mandat ikun b'xi mod għadu fis-seħħ¹¹. Li kieku ma kienx hekk, l-añħar erba' kelmiet tal-artikolu partikolari kienu jkunu ddañħlu fil-liġi għalxejn;

Illi minbarra dan il-liġi trid ukoll li lill-Qorti tintwera "kawża ġusta" biex twassalha tqiegħed fuq il-parti eżekutanti ta' Mandat kawtelatorju l-piż li toffri garanzija tajba. Il-fatt waħdu li jkun inħareġ il-Mandat ma jitqiesx bħala "kawża ġusta" għall-finijiet ta' dan l-artikolu¹². Irid ikun hemm raġunijiet oħrajn, iżjed serji u impellenti, li jwasslu lill-Qorti tagħti dik is-sanzjoni, x'aktarx imsejsin fuq il-ħtija kif imfissra fl-artikoli 1031 u 1032 tal-Kodiċi Ċivili¹³;

Illi ngħad ukoll li d-danni li għalihom jirreferi l-artikolu taħt eżami huma dawk li l-intimat eżekutant jista' jipprova li jkun ġarrab direttament minħabba l-ħruġ tal-att kawtelatorju u bħala konsegwenza ta' tali ħruġ¹⁴, u dment li jikkonkorru l-elementi mitluba mil-liġi għal tali likwidazzjoni;

Illi l-ammont tal-garanzija li jrid jiġi iffissat irid iżomm bilanċ xieraq bejn il-jedd li persuna tressaq att kawtelatorju biex

¹⁰ Art. 836(9) tal-Kap 12

¹¹ Ara P.A. RCP 30.5.2002 fl-Atti tal-Mandat fl-ismijiet *Joseph Demicoli vs Coleiro General Supplies Ltd.*

¹² Ara P.A. GC 4.10.2002 fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet *Paul Caruana vs Rudolphe Gaerty*

¹³ Ara P.A. TM 18.9.2002 fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet *John Żarb vs Port Cottonera Ltd.*

¹⁴ Ara P.A. GC 2.3.2001 fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet *Avukat Vincent Falzon noe vs Alex Sullivan*

Kopja Informali ta' Sentenza

tħares il-pretensjonijiet tagħha f'kawża pendenti, u l-effett li tali att iħalli fuq il-persuna li kontra tagħha jinħareġ dak il-Mandat. Ta' min jgħid hawnhekk li l-ordni biex tingħata garanzija m'ħijiex l-istess bħal kundanna ta' penali jew kundanna għall-ħlas ta' danni: l-għan waħdieni tagħha huwa li tqiegħed lill-parti eżekutata f'qagħda li, meta u jekk tibda proċeduri għal dan il-għan, issib assi li fuqhom tkun tista' teżegwixxi deċiżjoni favorevoli għaliha;

Illi wara li qieset il-fatti kollha tal-każ u tas-sottomissjonijiet magħmula mill-partijiet, il-Qorti qegħda tasal għall-fehma li r-rikorrenti ma tawx lill-Qorti raġuni tassew tajba biex twassalha tordna t-tqiegħid min-naħa tal-intimat eżekutant ta' garanzija xierqa biex tagħmel tajjeb għall-eventwalita' ta' ħsara, imgħax u spejjeż li r-rikorrent jista' juri li garrab minħabba l-ħruġ tal-Mandat;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qegħda taqta' u tiddeċiedi billi:

Tiħnad it-talbiet tar-rikorrenti billi ma ħumiex mistħoqqa fil-liġi u mill-fatti, bl-ispejjeż kontra tagħhom;

Mogħti katedralment illum, il-15 ta' Settembru, 2008.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----